

יעל שביט - יועצת התקשורת של התאחדות מגדלי הבקר

המאבק התקשורתי להצלת ענף החלב

ההתאחדות עובדת עם "יעל שביט תקשורת" מזה שנים רבות. העבודה שלה מתאפיינת במקצועיות רבה ובהתמסרות גדולה לעניין, במיוחד בתקופות מתוחות ובמאבקים בענף. כך הדבר מוצא ביטוי גם כיום וכל הצוות של יעל משקיע את כל-כולו, במלאכת ההסברה שהיא מורכבת מאוד בתקופה זו. ליעל ולצוות תקשורת מגיעה תודה גדולה מכולנו!

המאבק עוד לא תם

יראה הציבור כי הממשלה עושה משהו בעד דרישות הצרכנים עם מחאת הקוטג'.
התדהמה מהתנהלות השר שמחון הייתה גדולה. לא ציפינו משמחון, שהוביל את ענף החקלאות בגאון להישגים, יד ביד איתנו, להצהרות נגד החקלאים והחקלאות. עמדתו נגד הרפתנים הייתה מנוגדת, באופן קיצוני, למהות פעילותו הנמרצת מלפני חצי שנה, בעת שהעביר איתנו בכנסת את חוק החלב.

ראשית דבר ולפני כל מילה שנכתבת כאן, ראוי ויש לזכור, כי מאבק הרפתנים עדיין בעיצומו. רק השבוע "זכינו" לספין תקשורתי של תנובה, אשר הכריזה בתקשורת כי מתקיים משא ומתן אינטנסיבי עם הרפתנים, בכוונה להוריד את מחיר המטרה.

הרפתנים היו מטרה קלה להשגה. הרפתנים ממושמים, המידע עליהם נגיש, מחירי החלב וכמות הייצור של החלב ידועים ומפוקחים על ידי הממשלה. הם אזרחים טובים, עובדי אדמה, משרתים בצה"ל ומשלמים מסים. מה קל מזה לפוליטיקאים? הרי קשה יותר לעשות באמת סדר מהותי ומקצועי בענף המזון, בכדי שמוצרי צריכה בסיסים יהיו מפוקחים ובכדי שלא תהיה הפקרות בעלייתם של מחירים עבור הצרכנים. כל זאת היה צורך להסביר לקהל הרחב. מעבר לזה, היה צורך בהסברה פנימית, לאחד שורות בין המגזרים ההתיישבותיים השונים, תוך הבנה מי הם אלו הנלחמים נגדנו ובאיזה נשק תקשורתי לפעול. בתוך כך לבדוק את הערכות המאבק, על כלל היבטיו, ותמיכה תקשורתית בכל הנוגע לכל שלב ושלב.

היה צורך בהסברה פנימית, לאחד שורות בין המגזרים ההתיישבותיים השונים, תוך הבנה מי הוא ה"אויב" של כולנו ובתוך כך לבדוק את היערכות המאבק, על כלל היבטיו, ותמיכה תקשורתית בכל הנוגע לכל שלב ושלב

מיד לאחר שקבלה תנובה אישור מההתאחדות לסוג של הידברות בנושא הייבוא, עשתה תנובה שימוש בתקשורת ככלי להסתת הזרקור שכוון אליה על ידי הסטודנטים, פנתה לכתבי הצרכנות בהכרזה כי תנובה מנהלת משא ומתן עם הרפתנים להורדת מחיר המטרה. כמובן, שמיד יצאנו בהכחשה, אבל אין ספק שתנובה שוב שמה אותנו בתוך הדיון איתה, בכדי להקל על הנטל ולהפנות תשומת לב לרפתנים. זאת אחרי שחודשי המאבק גרמו להבנה של הציבור הרחב והממשלה, כי אין לרפתנים חלק בעליית מחיר מוצרי החלב ולא הם צריכים להיות המטרה. העניין הזה, מלמד אותנו על החשיבות הגבוהה של התקשורת בקידום המאבק שלנו.

נקודת התחלה קשה

ישיבת חירום ראשונה התקיימה ערב כנס מדעי הבקר בירושלים, במטרה להבין מול מה אנו עומדים ולגבש תכנית פעולה תקשורתית. קו אחיד כלפי חוץ מצד החקלאים היה חשוב ביותר, מאחר ומהות המחאה טרם הייתה ברורה כלפי חוץ. מאותה ישיבה הובן כי ללא מאבק מתוכנן וכולל, לא נשיג את המטרה.

עקב סערת מחאת הקוטג' וההתבטאויות נגד הרפתנים, הפך הכנס המדעי המקצועי, עקב הסערה למטה מאבק. במשך שלושה ימים, תוך נסיעות בין הכנסת לכנס, נאומים של ראשי הארגונים ושל שרת

הקושי "להחליף דיסקט"

מי שזרק אותנו לתוך המאבק היה השר שלום שמחון, פעם השר "שלנו" וכיום שר התמ"ת, המייצג את התעשיינים. למדנו זאת היטב במאבק זה. שמחון הוא זה שהציע להוריד את מחיר המטרה לרפתנים, למען

בפגישה עם נשיא המדינה - שמעון פרס

העוולה. דבר שלא קרה עד עצם היום הזה. הריחוק של הציבור הרחב מהיכרות עם תהליך הייצור בתוך ענף החלב יצר מצב, כי דעת הקהל נבנית בעזרת הפרסומים בתקשורת. חוסר ידע מוקדם מנע מההיגיון הבריא של הציבור לשפוט את הסיטואציה בצורה לוגית והגונה. הידע הציבורי התבסס רק על מידע שהתפרסם ומושגים מקצועיים כמו "מחיר מטרה" היו זרים ומעורפלים להם, כך שהיה צורך בשינוי השפה המקצועית שבה נדברר את המאבק בתקשורת. שפה זו הייתה צריכה להיות שגורה בפי כולנו. הנתונים והמסרים לציבור היו חייבים להיות ברורים, חד משמעיים ונהירים.

כל מהות המאבק, שהתבססה על מבנה מעגל הייצור והשיווק של ענף החלב לא הייתה ברורה, לא לציבור ולא לכתבי הכלכלה ולכן נלחמנו על נכונות ובהירות כל כתבה וידיעה.

המאבק התקשורתי

לתקשורת, במאבקים כמו שלנו, ישנה חשיבות מכריעה, הן ברמת דעת הקהל והן ברמת מקבלי ההחלטות, שמושפעים באופן ישיר מדעת קהל הבוחרים שלהם.

כלי התקשורת משמשים כמקור מידע זמין ואמין, המתעדכן כל העת, אשר בעקבות הפרסומים בנושא נבנית דעת הקהל ונצבר הידע הציבורי. בנוסף, התארגן הצוות המקצועי בהתאחדות מגדלי הבקר ומועצת החלב, להעביר לידנו סקרי מידע וחומרים מקצועיים שיסייעו לנו בהסברה של המאבק, צדקת הרפתנים, מצב ענף החלב, חוק החלב, סבסוד בארצות אחרות ועוד ועוד. כל חומר מקצועי כזה יש צורך לנתח ולעבד, כך שיתאים לתקשורת הכלכלית. הצוותים עבדו ועובדים סביב השעון, במשך חודשים, על מנת לספק מידע מקצועי ולעבדו למידע מובן לתקשורת ולציבור.

גל המחאות גאה. בתוך בליל המחאות היה עלינו לבלוט תקשורתית וכן לבלוט בשטח, באופי המחאות וההפגנות, מה יהיה נכון כלפי הציבור ומה לא, עד היכן להביא את המחאה. מבחינתנו היה חשוב לרתום את הכתבים למאבק, דבר שניתן לעשות רק לאחר שהנושא מובן וצדקת הדרך ברורה.

הקשר עם הכתבים

הכתבים מתבססים במאמריהם וידיעותיהם על מידע שנראה להם

צוות המשרד ביסוד המעלה בגליל - ליהיא, ליאת, אפרת, יעל, זורין, גיל

החקלאות, שיצאה כנגד ראש הממשלה, שאמר במסיבת עיתונאים כי יש להתחיל לייבא חלב מחו"ל. מאותה ההודעה ממש החל המאבק ליצור קו והווייה ברורים. הבנו שזה איננו עניין חולף או פשוט. אז גם התגבשה נקודת המפנה, שבה הבינו הרפתנים כי חייבים להתגייס פיזית ותודעתית למלחמה הזו על הפרנסה.

ההסברה לתקשורת אינה פשוטה במערך מסוג זה, שבו מלכתחילה אומרת הממשלה כי הפגיעה הצפויה ברפתנים הינה למען הורדת מחירי מזון ולמען הציבור. נקודת ההתחלה הייתה קשה ונמוכה.

ההסברה לתקשורת אינה פשוטה במערך מסוג זה, שבו מלכתחילה אומרת הממשלה, כי הפגיעה הצפויה ברפתנים, הינה למען הורדת מחירי מזון ולמען הציבור. נקודת ההתחלה הייתה קשה ונמוכה

קושי ראשוני בהסברת הענף

בתחום מקצועי, כמו שוק החלב, אשר תוצרתו הינה נחלת הכלל, אך מורכבותו הינה עניין שמעטים בקיאים בו, קשה לציבור הרחב לתפוס את מורכבות תהליך הייצור ויחסי הגומלין של כלל הגופים הפועלים בו. לכן, בראשית המאבק, הציבור לא הכיר את ענף הרפת ולא ידע שהוא מורכב ממאות רפתנים שקמים באשמורת הלילה כדי לחלוב עם שחר, מטפחים את הפרות ודואגים לרווחתן יום ולילה. היה מי שטרח להגיד לציבור כי ברפת עובדים תאילנדים וכי זו תעשייה ממוסחרת ומשומנת היטב, אשר יחד עם המחלבות ורשתות השיווק אשמה ביוקר מוצרי החלב לצרכן.

גורמים בעלי עניין, שייכו את הרפתנים למעגל הייצור הכולל, זה שעשק את הצרכנים, ושאפו לפגוע בפרנסת הרפתנים, כפתרון הקל והמהיר, שיניב תוצאות בקלפי הקרב ובא וישלשל לכיסם של הטייקונים סכום רווח נאה.

צוות משרדנו יצא למלחמה תקשורתית על דעת הקהל מחד ומאידך, על ההסברה פנימה לחלק מציבור הרפתנים, אלו שנותרו עדיין בחשיבה, כי בסופו של דבר יתעשת ראש הממשלה או שר התמ"ת ויבין את

יעל שביט עם סטף ורטהיימר וכתב הרדיו שמעון וילנאי

על סדר היום והאתגר הוא להישאר מעניין וחשוב מספיק כדי להיכנס לסדר היום ובמקביל לשמור על עקרונות המאבק ועל האמת. היה צורך בעדכוני יומיומיים, שיחות ותדרוכים כדי לשמור את המאבק בכותרות. כל ידיעה, כתבה או ריאיון עברו תדרוך ושיחה מוקדמים כדי לשמור על תדמית הרפתנים ועל הקו האסטרטגי שנקט בזירה התקשורתית, למען השגת מטרת המאבק. הקושי היה רב מפני שמאבק הרפתנים התקיים בכל ימיו במקביל למחאה חברתית אדירה, שלא נראתה כמוה במדינת ישראל מיום הקמתה. הסטודנטים, מעמד הביניים, ההורים, נהגי המוניות והרופאים יצאו להילחם על זכותם לחיות בכבוד בישראל, להתפרנס ולגמור את החודש. ריבוי המאבקים העמיד בפנינו אתגר תקשורתי לא פשוט. כמות המידע המועבר למדיה התקשורתית, מדי יום, הוא עצום וככל שיותר נושאים מדווחים בתקשורת, בעיקר בנושאים דומים, הסיכוי לחשיפה קטן. למרות זאת, המשיכו הכתבים לסקר את מאבק הרפתנים, יום אחר יום, עדכנו במחאתם ובצעדים שנקטו על גבי כתבות גדולות בעיתונים, באינטרנט, בטלוויזיה וברדיו, רובן המכריע תומך במאבק ומשרת את המטרה הסופית, הסרת החרב מעל ראשי הרפתנים והורדת המלצות ועדת קדמי מסדר היום.

הרפתנים התגייסו באופן מופלא

במקביל לעשייה התקשורתית, היה צורך בלתי נדלה בייצור התרחשויות, בהקצנת צעדים וביציאה להפגנות. הרפתנים הצליחו לשמור על אש המחאה היטב ומדי יום יצרו פעילות חדשה, שאפשרה לנו ליצור עיסוק תקשורתי שוב ושוב.

ללא שיתוף הפעולה עם הרפתנים, לא היה ניתן לנהל את הקו התקשורתי של המאבק וסביר להניח כי המאבק היה נכשל. הירתמות הרפתנים לעשייה ולמחאה, אינה מובנת מאליה כלל, הלא אחרי כל הפגנה חזרו מהר הרפתנים לחלוב את הפרות והצריך התארגנות לחליבות. המשפחות שהגיעו ונרתמו להפגנות, הכלים הכבדים, השלטים הנפלאים שנכתבו בכל בית ובית, הם קובעים את אופי המאבק הצודק.

הקושי וחוסר הזמינות עבור פעולות במסגרת המאבק היה ברור לנו וחששנו כי הוא זה שיכריע את הכף. לשמחתנו הרבה, והודות להבנה והרצון של הרפתנים לנצח במאבקם הצודק, יצאו פעם אחר פעם

אמין. הם אינם נותנים לסילופים ולמניפולציות להיכנס בין השורות. היחסים בין הכתבים לדוברים מושתתים על אמון מלא. משרד ייעוץ תקשורתי, המכבד את עצמו, לא יבנה יחסים עם עיתונאים על בסיס שקרי ומניפולטיבי. בכדי לשכנע את הכתבים בצדקתנו ולגייסם לטובת המאבק, נעשתה עבודה מקיפה ומוקפדת. מדי יום נערכו שיחות ותדרוכים עם הכתבים הכלכליים והצרכניים והועבר מידע מקצועי וכלכלי. מידע ותדרוך עברו גם רפתנים שנרתמו למאבק התקשורתי אינתו והיוו גם חלק ממטה המאבק, שהוזנק בשעות לא קלות לצורך ישיבות וראיונות. בלעדיהם הדבר היה בלתי אפשרי.

כמוכן, דאגו רפתנים שהפעילו את המחאות בצמתים ברחבי הארץ להעביר אלינו צילומים, מידע ולהתגייס בכל נושא שיעורר את עניין התקשורת. ברוב המקרים היו ההכנות למחאות באישון לילה, אחרי חליבה, אך תמיד בנחישות והבנת המאמץ הכולל.

כל מהות המאבק, שהתבססה על מבנה מעגל הייצור והשיווק של ענף החלב לא הייתה ברורה, לא לציבור ולא לכתבי הכלכלה, ולכן נלחמנו על נכונות ובהירות כל כתבה וידיעה

הכתבים שהועבר אליהם מידע, מדי יום, הבינו כמעט כולם, מי צודק בפרשה (למעט נחמיה שטרסלר המגויס תמידית כנראה, נגד החקלאות, על ידי משרדי הממשלה בתפישה קפיטליסטית מובהקת). במקביל לעבודתנו, סביר להניח, כי דוברים של גופים מסוימים, בעלי מטרה הפוכה משלנו העבירו מידע ודיברו עימם בנושא, כך שהיה על הכתבים לבנות את אופי הדעות והכתבות שלהם.

אחרי זמן קצר, רוב הכתבים שוכנעו בצדקת הדרך ובאמת של מאבק הרפתנים, החשוב לא רק לביתם אלא לכל אזרחי ישראל וזאת היה ניתן לשמוע בתקשורת כל העת. המאבק הוכיח לא רק את צדקת הרפתנים, אלא גם את נחיצותה של פריפריה, ציונות והיאחזות באדמות הלאום על ידי החקלאים. הראייה מעבר למחאות תל אביב, אל הפריפריה (שם סברנו תמיד כי יש צורך לקיים את המחאות).

בתוך כך, גויסו גורמים נוספים לטובת המאבק. אנשי מחאת הקוטג' חברו אלינו ועד היום עומדים לצדנו ואנו לצדם במאבקם הצודק. אישים נרתמו ודיברו לטובת מאבק הרפתנים, כתבים בעלי שם ואפילו נשיא המדינה נאם בזכותנו, בנואם שפורסם בכלי התקשורת ואף הוענקה לו חולצת המאבק.

הפעולות הרבות הללו של כלל הצוות הלוחם, לצד ההסברה התקשורתית והציבורית חשובות ביותר ואסור לה לכבות, גם לא כעת. נושא נוסף שהועלה במאבק היה חשיבותה של הציונות וההתיישבות. נושא זה, שחזר לשיח הציבורי, הינו הישג בפני עצמו. בעיקר על רקע כלל המחאות.

לשמור "על האש" כל הזמן

המשימה שלנו הייתה לתדרך על בסיס יומי עיתונאים, בכל הקשור במאבק וכן ליצור עניין מחודש במחאה ובהפגנות, להיות חלק מסדר היום והשיח הציבורי והתקשורתי. משימה קשה מאוד על רקע כלל ההפגנות היותר מובנות לקהל הרחב. בכל יום ישנם עניינים חדשים

בבחירות הבאות נוכל להשפיע. זהו בהחלט נשק פוליטי ותקשורתי נבון. ללא קשר לבחירות של כל אחד מאיתנו בבחירות לכנסת.

תקשורות - משרד עם אהבה למגזר החקלאי

משרדנו ידוע כמשרד המתמחה במאבקים, בעיקר במאבקים בתחום החקלאי. אנחנו משרד של נשמה. קשה מאוד לפעול סביב השעון במצב של מחאה, כמשרד חיצוני, אם אין את האהבה וה"דרייב" לנושא מהבטן. אין ספק, כי עובדי המשרד, שכולם מתגוררים בפריפריה ונולדו מהאדמה החקלאית, הינם חלק בלתי נפרד מאופיינו וממסירותנו למאבק הזה, שנמצא עדיין בעיצומו.

משרדנו משלם, הלכה למעשה, את מחיר הנאמנות וההתבטאות הבלתי מתפשרת בתקשורת למען המאבק, במקומות אחרים. לצערנו, ישנם גורמים פוליטיים, שאינם יודעים להפריד בין תפקידנו המקצועי למהות המאבק. אבל אין חרטה. הזיהוי המוחלט שלנו עם הרפתנים הוא כוחנו ואופיינו. לא נוותר, גם במחיר מקצועי לעתים.

מנהיג המאבק

אדם נוסף, שמסכן במאבק חשוב זה, את עמדתו המקצועית הוא **יעקב בכר**. לא קל לנווט בין המושבים לקיבוצים, בין הפוליטיקאים לענפי החקלאות האחרים. הברורות רבים והמשוכות גבוהות. אנו רואים מנגד מנהיגי ארגונים ותנועות אחרים, שזוהרים מאוד שלא לסכן את מעמדם בפני אנשי הפוליטיקה ושוקקים, לנוכח מחאתנו הקשורה לכל ענפי החקלאות. חשוב להזכיר לכולם, כי מה שרואים משם לא רואים מאן. קל תמיד לשפוט מבחוץ, אך קשה מאוד לעמוד במקום של מקבל ההחלטות, בעמדה ציבורית חשובה בצריכה, ולחטוף את הארטילריה הכבדה.

המטרה עדיין לא הושגה

חשוב לציין, כי המאבק בעיצומו. עלינו לשמור על אורך רוח וסבלנות, להמשיך לגייס את הכוחות ואת האמת של המאבק הזה, כי עוד נכוננו לנו קרבות. יש בידינו נשק לשעת צורך, מידע ותכניות. לא נחנו לרגע ומי שחושב להרדים את הרפתנים במאבק הזה טועה, כי סיום המאבק יתאפשר רק בהשגת המטרה, הצלת ענף הרפת הישראלי.

על כולנו לזכור ולהזכיר, כי באין חקלאות אין מדינה, ולקוות כי יש מישהו בממשלה, במדינה אחרת ששמה תל אביב או ירושלים, משם אין רואים בבירור את הפריפריה ואת חשיבות החקלאות לחיזוק מדינת ישראל, יבין וידע לאתר את האשמים האמתיים בעליית המחירים לצרכן ויקיים דיונים אמתיים ומעמיקים, בכל הקשור לענף המזון בישראל.

אין ספק, כי המאבק הזה עיצב תדמית חזקה ונחושה של הרפתנים. הרפת הישראלית התגלתה בשיא תפארתה. הגורם המקצועי שהובלט, כמו הגורם האישי, שלעתים נרתם למאבק הזה. המאבק הוא על הפרנסה, על ההתיישבות ועל החקלאות. אך כמו שאמר **צביקה ורפל** מנבעת יואב בגולן, רק חזקים יכולים לגור בפריפריה ולהיות רפתנים! ולכן נמשיך ונלחם על הצדק.

זה המקום להודות לאנשי הצוות שלי שעובדים, לפעמים, גם בשעות הלילה ולשרת את מאבק הרפתנים - תודה! ■

איציק אלרוב, יעקב בכר ורפתנים בהפגנת הרפתנים בעזריאלי

לצמתים, נסעו לירושלים ואף ערכו הפגנת ענק בתל אביב - אירועים בעלי משמעות רבה בתקשורת, שסוקרו בכל המדיות, כולל אפקט האחדות עם חולצות ממותגות וכובעים שיצרו זהות אחידה.

המשימה שלנו הייתה לתדרך עיתונאים על בסיס יומי, בכל הקשור במאבק וכן ליצור עניין מחדש במחאה ובהפגנות, להיות חלק מסדר היום והשיח הציבורי והתקשורתי

רבים רתמו למאבק

יש לציין, כי לא היה ניתן לנו לקיים מאבק זה בהצלחה, ללא הסיוע המקצועי של מספר גורמים. אחד מהם, בחור צעיר ומוכשר בשם **אורי רמתי** ממשרד "גלעד יחסי ממשל ולובינג", לוביסט צעיר, קיבוצניק לשעבר, בעל ראש חד וחשיבה רהוטה עם קשרים פוליטיים ענפים, שמתרוצץ למען המאבק במסדרונות הכנסת. תמיכה מורלית ומקצועית נוספת במאבק, על בסיס יומי, העניקו הצוותים של מועצת החלב, התאחדות חקלאי ישראל וכמובן משרד החקלאות. בהתאחדות מגדלי הבקר, הכוח המניע הוא **יוסי מלול**, שאיתו עברנו גם את מאבק מכירת תנובה והשפה בינינו זורמת וישנה הבנה מלאה - זה בהחלט מקל על המאבק הקשה.

אך הכתרים אינם שייכים למישהו. זו עבודת הצוות של אנשי הייעוץ התקשורתי, הלוביסטים, אנשי הפרסום, אנשי המקצוע וכמובן הרפתנים. זהו המפתח. האחידות שנמשיך להפגין בפני הממשלה, על השינויים המבניים והפוליטיים שלנו, למען המאבק הוא שיכריע, כי יש כבר כאלו המנסים לחצוץ ולקיים מצב של "הפרד ומשול" בינינו בכדי לנצח במאבק. חייבים להיות מפקסים כל העת ולהחליט מה חשוב יותר. סדר העדיפויות חייב להעמיד בראש ובראשונה את הפרנסה ואת קיומן של הרפתות, מעל לכל שיקול אישי או פוליטי.

רעיונות חריגים

ההצעה של אליהו רחמים, של התפקדות לליכוד טובה לדעתנו וגם תפשה כותרות בתקשורת. ההצטרפות לליכוד אולי נראית הזויה, אך היא נשק חשוב ויש להמשיך ולהתפקד לליכוד. ידעו כל אלו אשר ירימו יד נגדנו כי